

H O R I T Z Ó

S U M A R I

FESTA MAJOR *per R. Cassà Estanyol* :: EXPOSICIÓ D'ART A L'ATENEU CULTURAL :: NOTES DE L'ATENEU :: III POSTAL DE CASSÀ, «LA UNIÓ» *per J. Domingo Alemany* :: LA SARDANA I ELS VELLIS *per J. M. Mustarós* :: PROGRAMA DE FESTES :: LA FESTA MAJOR DELS INFANTS *per P. Andreu Rius* :: DOBLE CARÀCTER DE LA FESTA MAJOR *per Josep Castellano* :: RADIACIONS *per Ricard Mestres* :: TRIBUNA LLIURE: AUBA REDEMPTORA *per J. Puig Tolosà* :: CONFERENCIA *del Dr. Pompeu Pascual* :: GLOSSA AL MAIG *per Càrme Déu Bagot* :: EL PREU DEL PA (*reportatge*) :: NOTES MUNICIPALS :: POLÍTiques :: HOM DIU QUE... :: NOTICIARI :: APUNTS D'HISTORIA DE CASSÀ *per Joan Gener Roca*.

Festa Major 1934

0 2 1 3 0 4

MINISTERIO DE CULTURA

Esta Mejor 1931

HORITZO

Periòdic quinzenal

Portantveu de l'Ateneu Cultural

Preus de Subscripció

Fora (6 exemplars tri-
mestres) 1'10 pessetes
Número solt 0'20 ptes

Dels articles signats en són
responsables llurs autors.

Redacció i

Administració

È. Hernández 15, pral.

No es retornen els
originals

FESTA MAJOR

Festa desitjada. Festa esperada en la qual convergeix cada any la il·lusió de tot un poble. Il·lusió de tres dies de festa, de reunir al voltant de la taula la família absent, de lluir vestits nous, de ballar fins a esgotar-se. . . .

Festa Major. Tragí enorme, animació extraordinària. Forasters vinguts a centenars, a milers, a voltes. Cassà, poble quiet, recó de món, pren per tres dies un aspecte desconegut. Cosmopolita, exòtic àdhuc.

Música constant, música a totes hores. Les notes, a voltes estridents, a voltes sentimentals de la tenora es barregen i confonen en l'aire, formant un conjunt eixordador de mil sons distints, amb la música estúpida de l'orgue dels cavallets, amb els crits dels homes de les barraques, amb els espetecs secs, com fuetades, del tir al blanc, amb les rialles fresques i sonores de les noies que passen a volandes, alegres i gentils, caminant molestes a causa del peu oprimat per les sabates noves. . . .

*I les banderes dels envelats, que s'aixequen re-
tadores vers el cel, semblen presidir aquest conjunt
magnífic de colors, d'animació i d'alegria. Perquè la
Festa Major és això. Animació, alegria, optimisme.
Fantasia de mil colors i de mil aspectes diferents.*

R. CASSÀ ESTANYOL

Ateneu Cultural

Exposició d'Art

Diumenge 27, a les 4 de la tarda

Inauguració de l'Expo-
sició de Pintures de
coneguts artistes i afi-
cionats de la localitat.
Han estat convidats a
aquest acte les Autori-
tats i representants de
les diverses Entitats
locals. § § § § § §

Del dia 27 de Maig al 3 de Juny

Oberta de 12 a 13 i de 16 a 18

Notes de l'Ateneu

BIBLIOTECA

Ens plau fer públic el nostre agraïment als Srs. Vicenç Puig, Enric Genóher i Joaquim Pica, per la seva desinteressada aportació de llibres feta a la nostra Biblioteca.

Esperem que el seu exemple serà imitat.

Posem en coneixement dels socis que per a facilitar els preparatius de l'Exposició d'Art, l'estatge social restarà tancat des del dia 21 al 26 inclusiu.

Postals de Cassà (segona sèrie)

III

LA UNIO

Es la cobla més antiga de les actuals existents a Cassà de la Selva. Fou fundada l'any 1895, degut a la fusió de la primitiva Selvatana i l'Orfeó, coneguda també vulgarment aquesta última pel sobrenom de «Els Vinyets».

Els músics fundadors foren els següents: Enric Gruart, els germans Leandre i Galo Bertran, Agustí Lloret, Lluís Gruart, Francesc Planes, Angel Cobros, Antoni Cortacans, Joan Puigalràs, Josep Feliu i Sixt Roca.

Al poc temps d'existència inaugurà La Unió la sala de ca l'Agustí, avui dia substituïda en el mateix lloc per l'entitat Centre d'Unió Republicana. Espigolant *grosso modo* les principals actuacions de la cobla-orquestra durant aquest llarg espai de temps, cal anotar que l'any 97 va guanyar el primer premi en un concurs de sardanes tocades a primera vista, que tingué lloc al Teatre Principal de Girona i en el qual hi prengueren part unes cobles de Perelada i de la Bisbal. L'any 1902 va guanyar un altre premi a Barcelona, al teatre Novetats, al interpretar la sardana de concurs «Toc d'oració» del cèlebre Pep Ventura. L'any 1903 també guanyà a Olot un premi metàl·lic de cent duros ofert pel patrici olotí senyor Malagrida.

Si anéssim seguint cronològicament les principals actuacions de La Unió, segurament ocuparíem totes les planes d'«Horitzó» i potser semblaria una reclam molt ben pagada. I com que una cosa i altra, no són els nostres propòsits, pasarem per alt l'enfilall de festes majors que ha amenitzat la nostra cobla més antiga. Sols vull ressaltar un lloguer que per la seva transcendència i importància econòmica ha quedat gravat a la memòria dels populars músics cassanencs: em refereixo al lloguer que tingué lloc el primer d'Agost de l'any 1929. Contractada La Unió pel Gerent del Gran Cassino de Deauville Mr. Duclós, anà a tocar en aquella famosa platja francesa. L'ambient cosmopolita de Deauville, que el mateix aplaudeix una orquestrina de negres o admira una Miss Univers, fou torbat pel cant planyívol de la tenora que des de la terrassa situada ran del mar tocà sardanes a l'hora de prendre els estiuejants el bany matinal. I els nostres músics donaren una nota de color a l'aiguabarreig de races, modes i costums de l'elegant platja francesa. Amb una indumentària típicament catalana, això és, barretina vermella, pantalons negres, camisa blanca i calçat espadenyes, els músics de La Unió desgranaren sardanes a la platja de Deauville al matí, cap al tard i al vespre durant

deu dies seguits que havien d'ésser trenta, segons contracte, i que un cas de força major —una onada de fred— trencà abans de temps.

Tots els músics de La Unió guarden un agradable record d'aquest lloguer i fan mitja rialleta quan esmenteu el guany econòmic que va deixar-los, tot sospirant hélas! per retornar a Deauville a tocar qualsevol «Cant de la cardina» o «Girona aimada». I també recorden la nota còmica del final del viatge quan dos músics —en Josep Puig i en Joan Jordà— adormits en un vagó, varen oblidar-se de canviar de tren i arribaren perduts fins a Marsella.

Per acabar us diré que La Unió, ja sigui per la seva antiguitat o per altres circumstàncies acostumà a ésser la cobla oficial de l'Ajuntament durant la nostra festa major i la que pot sentir-se més vegades a Cassà, en aquelles festes barates que els cassanencs també sabem celebrar durant les nits plàcides d'estiu quan les audicions de sardanes sovintegen ja sigui al Passeig Vilaret o Plaça de la Coma.

* * *

Aprofitant l'avinentesa de sortir «Horitzó» una setmana abans de la Festa Major, en la qual hi pendran part totes les cobles cassanencs, he pensat que el millor homenatge que podríem rendir-los-hi fóra lograr que conjuntament toquessin una o dues sardanes, que podrien molt bé ésser «La Santa Espina» i «Per tu ploro». M'imagino el gran efecte que causaria i no dubto que l'auditori no regatejaria els aplaudiments a les cobles cassanencs.

Ara tenen la paraula les Societats recreatives i Corporacions interessades a l'objecte —si reconeixen viable el projecte— d'escollir dia i hora més apropiats. Tant de bo que aquesta iniciativa sigui ben prompte una agradable realitat.

J. DOMINGO ALEMANY

IV. Els Unics.

JUBERT & PRESAS
BANQUERS

Telèfon, 8

Cassà de la Selva

La sardana i els vells

La sardana, en el principi, fou una expressió d'optimisme: els pagesos —homes i dones, xics i grans— després d'haver amuntegat les garbes de blat, s'agafaven les mans, i envoltant el castell d'espigues bo i formant un cercle, saltaven, riallers, ara cap a la dreta, adés cap a l'esquerra. . .

Posteriorment, la manifestació de la gent del camp adquirí forma regularitzada; es divulgà pels pobles de la nostra terra i es convertí en un ball popular, alegre i noble: fou una dansa del pla que s'estengué fins al peu de la muntanya, s'hi enfilà, descendí per l'altre costat, recorregué altres plans i pujà i baixà noves muntanyes, i així, avançant a poc a poc, tothora avençant, s'escampà arreu de Catalunya. . .

I el seu caràcter tradicional, mateix que el pla i la muntanya, ha romàs immutable al pas del temps i de les generacions.

* * *

Els balls moderns no apassionen als homes madurs; al contrari: els troben monòtons i cürsis, car els comparen amb els llancers, rigordons i altres balls elegants que els serviren de divertiment durant llur juvenesa.

De llur bon temps sols els resta la sardana. La sardana duu a llur memòria els anys sortosos de la infantesa, quan passaven per d'essota els baços dels dansaires per ficar-se al bell mig de les anelles humanes, on saltaven i reien, sense ordre ni concert, amb altres vallets, mateix que feien els avantpassats a l'entorn dels castells de garbes.

Venerables vells! . . .

El so agut del tiple i la pastosa veu de la tenora també els fa recordar llur adolescència. . . i encara els sembla que senten l'escalf d'unes mans estimades que apretaren amb emoció mentre els peus es movien tot seguint el greu ritme que marcava el contrabaix.

Enguany, manta vegada ouen tonades conegudes, cançons velles, música bonica i senzilla que els arriba al cor. I plens d'entusiasme, oblidat el materialisme de la vida i saturada l'ànima d'una inefable dolcesa, puntegen, devotament, l'aïrosa i gaia dansa, la dansa llur i nostra, de vells i joves: la dansa dels catalans.

JOSEP M. MUSTARÓS

Immillorables

Timbres de Cautxú
Sistema patentat "FLEX"
IMPRESA VILALLONGA

FESTA MAJOR - MAIG 1934

PROGRAMA

DIA 26

NIT—A les 9: Audició de sardanes a la Plaça Clavé.

DIA 27

MATI—A les 10: Repartiment de bons als pobres de la vila.

» 11 ¹/₂: Concert-vermouth al Centre d'Unió Republicana.

» 12: Sardanes a la Plaça República.

TARDA—A les 3: Concerts en les Societats «Centre Cassanenc», «d'Unió Republicana» «Acció Social» i «República Federal»

» » 4: **Inauguració de l'Exposició d'Art a l'Ateneu Cultural.**

A la mateixa hora: Ball a l'envelat del Centre d'Unió Republicana.

» » 6: Sardanes a la Plaça Clavé.

NIT—A les 10: Concerts als Centres d'Unió Republicana, República Federal, Acció Social i Cassanenc.

» » 11: Sardanes a la Plaça Clavé.

» » 12: Balls en els envelats i sales de les diferents societats.

DIA 28

MATI—A 11 ¹/₂: Concert vermouth al Centre d'Unió Republicana.

» » 12: Sardanes a la Plaça Mn. Cinto Verdaguer.

TARDA—A les 4: Concerts als salons i envelats de

les Societats.

A les 6: Sardanes a la Plaça Clavé.

» » 10: Concerts a les respectives Societats

» » 11: Sardanes a la Plaça Clavé.

» » 12: Balls als envelats i salons de totes les Societats.

DIA 29

MATI—A 11 ¹/₂: Concert vermouth al Centre d'Unió Republicana.

» » 12: Sardanes al Passeig Vilaret.

TARDA—A les 3: Concerts als Centres Unió Republicana i Cassanenc.

» » 4: Balls de tarda als salons i envelats.

» » 6: Sardanes a la Plaça Clavé.

NIT—A les 10: Concerts en les respectives Societats.

» » 11: Sardanes a Plaça Clavé.

» » 12: Balls als envelats i locals de les societats.

DIA 30

TARDA—A les 5: Balls a les Societats.

NIT—A les 10: Funció al Teatre del Centre d'Unió Republicana.

DIA 31

MATI—A les 12: Sardanes a la Plaça Clavé.

TARDA—» » 4: Balls en les Societats.

NIT—» » 9: Concerts en les Societats.

» » 10: Balls de nit en les respectives Societats.

ELEMENTS COOPERADORS:

Cobla	«LA UNIÓN»	d'aquesta vila.
Cobla - Orquestra - Orquestrina	«LA SELVATANA»	» » en el «Centre República Federal».
» » »	«LA PRINCIPAL»	» » i
Quintet	«TOLDRÁ»	de Barcelona en el «Centre Unió Republicana».
Orquestrina	«EXCELSIOR»	de Girona en el «Centre Cassanenc».
» » »	«ELS ÚNICS»	d'aquesta vila en el «Centre d'Acció Social».

La Festa Major dels Infants

Cal que afirmem primerament que tots hem estat infants, puix hi ha molts homes que per dissort seva ja ho han oblidat. Per aquests, és banal tot el que es digui en bé dels infants, car amb el cor endurit per la inconsciència o vitrificat per la malícia, es menysprea la feblesa.

Home superb, que sents per els petits un pregon despreci, que voldries que al voltant teu sols hi haguessin petits per així tu enlairar-te, per què t'humilies amb un servilisme de ca, quan topes amb el que creus més fort que tu i t'envileixes i et deixes junyir, mansoi a la seva voluntat?

Hem de recordar que hem estat infants, per reconèixer que la infantesa no és una joventut ni un estat adulte en miniatura, sinó un estat perfecte dintre de la seva naturalesa on són purs els teixits i els sentiments, un estat en el qual l'organisme té una elasticitat i flexibilitat enviejables, l'afectivitat una transparència cristallina i el sentiment-idea, amb tot i no ésser net de tendències hereditàries i adquirides, té una conformitat plena amb la Natura universal: és bo.

Cal que fem de ple una segona afirmació: La infància resta encara incompresa de la gent gran.

En la societat d'avui, el nen no ocupa un lloc de molta transcendència, no ens mereix aquell respecte i atenció social que ens inspira l'adulte.

Recerquem-ne l'origen d'aquesta desviació moral de la gent gran.

L'harmonia que hi ha en la naturalesa còsmica, no hi és pas, certament, en la naturalesa vivent. No tot és en ella meravellosa ordenació. Hi ha també l'oposició d'interessos, la lluita amb el món extern i la tempesta interior.

El sofriment que en deriva, és la sombra de nostra llum en la naixença (sofriment constructiu, més tard treball) i la que entela les nostres pupiles en la mort (sofriment destructiu, enfermetat, guerra). Per mitjà del primer, del treball, anem cap a la perfecció de la humanitat, vers l'anul·lació del sofriment moral i de la destrucció guerrera, correm a humanitzar-nos.

Com contribueix el nen a aquest fi de la humanitat? Heus-vos-aquí un motiu de incomprensió.

L'home hi posa el seu gra de sorra a l'obligar-se a un treball per mitjà de la raó, fent-se violència a si mateix. El nen hi col·labora de molt distinta manera.

Mancat de prou intel·ligència per reflexionar, treballa espontàniament.

Els pares, però, no saben que el nen treballa, ni comprenen la transcendència de la seva activitat.

El nen demostra tothora una tendència a moure's, a córrer, a saltar, a trencar

quelcom i ço que els pares creuen mal instint, no és altra cosa que treball d'autoeducació. Quan el nen arriba a casa amb el vestidet brut el castiguen, essent així que, com a petit obrer, haurien de premiar el compliment de la seva obligació. Tot quietisme en el nen és senyal de malaltia. Aquesta vivacitat, aquest dinamisme, és el seu treball, en el qual hi posa tot el seu enginy i hi gaudeix com l'artista en la seva obra.

El nen és un artista que es fa home i l'artista vertader, és un home que es fa nen.

El nen com tot artista té els seus actes fallits, els seus fracassos per manca de perícia, ço que li causa sovint tristor i depressió moral.

Així doncs, com en l'ordre fisiològic s'han de reparar les energies per mitjà del descans, en l'ordre moral, s'ha de reanimar l'esperit, retut pels fracassos inevitables, mitjançant la festa.

El nen té més dret a la festa que l'adulte, perquè té la intel·ligència inicial i la sensibilitat, més susceptibles de retreure's, d'inhibir-se, de retrassar-se. Però ha de fer la festa a la seva manera.

Per què solament els joves i adultes tenen dret a fer la seva Festa Major?

Per què no es fa dintre de la mateixa o en temps de vacances, la celebració solemniàl de la *Festa Major dels infants*?

I en aquesta Festa, els vells que com a altres infants resten sempre abandonats en les cases llurs, no podrien tenir-hi un lloc de preferència; no es podria dedicar algun acte a la veneració d'aquells que encara són els nostres pares?

P. ANDREU RIUS

Bar

American

Sport

Plaça J. A. Clavé

Cassa de la Selva

Doble caràcter de la Festa Major

S'apropa la nostra Festa Major. En l'ambient del poble cassanenc comença a notar-se la seva aproximació d'ençà algunes setmanes. El tragí de darrera hora, d'acabar els vestits —it·lusió cabdal que porta la Festa en si mateixa— és la suprema preocupació del jovent femení. En tots els cors —vells i joves— hi viu arrelat l'anhel d'oblidar les molèsties i dedicar-se únicament a solemnitzar la festivitat anual. Perquè la festa que s'acosta té la virtut d'harmonitzar un doble caràcter: el típicament vell i l'esperit modern.

El caràcter del qual era vestida la Festa Major d'antics temps— festa popular d'aproximació dels esperits que vibren polsats per idèntics sentiments i aspiracions— es va enderrocant com un vell edifici amb l'acció lentament destructiva dels anys. Solament, en l'ànim de les multituds existeix, glatent encara, l'adoració íntima i general a la sardana, la qual música, feta clàssica per la voluntat de tot un poble, perdurarà com a símbol de culte per damunt de totes les evolucions i de tots els conats de realitat.

Les festes majors no han romàs immutables a les noves concepcions i al poder evolutiu dels anys. En els típics envelats, on les joventuts antigues marcaven compassos de dansa de melodiós ritme, han establert llur tron el jazz i el saxofó, degenerant la música en una barreja de discordàncies i estridències, més pròpies per a ésser escoltades en un cancan de negres en les selves dels tròpics que en un envelat de Festa Major d'un poble civilitzat.

Aquesta és la realitat. Dos esperits representatius de dues èpoques distintes es disputen la supremacia dintre l'ambient de diversió d'aquesta festa popular.

CASA per VENDRE

Carrer Salmerón, 18

RAÓ

PERE GARGANTA

Resten encara —potser desmillorat el seu antic caràcter— les atraccions, parades de joguines, exercicis de tir, barques voladores, cavallets i altres mil entreteniments que ajuden a passar bellament el temps que deixa lliure la música constant i imprescindible. Subsisteixen encara els fotògrafs ambulants —al magnesi i «al minuto»— que paren en la via pública; subsisteixen també els xarlatans que mantenen a llur voltant una multitud expectant i suggestionada pel màgic poder de la seva paraula i de la qual boca brollen regals com per art d'encantament, i subsisteixen, així mateix, els venedors de bagatelles, fetes per a regal del paladar i goig als ulls dels petits em-

badalits... Resten avui dia aquests residus atàvics per recordar als vells la «seva Festa Major».

També viu la sardana, però aquesta, si bé no ha variat el típic encant del seu ritme, és en part escoltada per una multitud moderna que sembla profanar amb llur presència el culte sagrat a la «*mòvil magnífica anella qu'ab pausa i ab mida va lenta oscil·lant.*»

I aquesta Festa Major —al mateix temps, típica i moderna— ens espera, a-billada amb nous vestits, per a que li rendim un culte sincer, no torbat per preocupacions ni partidismes.

JOSEP CASTELLANO

RADIACIONS

1. Es evident que les Festes Majors foren inventades a honor i profit de sastre, sabaters i modistes.

* * *

2. Els nanos que van als cavallets sembla que vagin a fer la volta a un món que encara no és tan gran com la plaça dels Porcs.

* * *

3. La pluja que sempre cau per la Festa Grossa és el plor enyoradís dels cassanencs que fan malves. No hi ha dret que per enyorar-se, ens hagin de mullar.

* * *

4. Les barques voladores, per rems tenen cordes, i per capità un home que per vint cèntims no t'hi deixa anar gaire estona.

* * *

5. En l'arròs que mengem per la Festa passa una cosa ben singular: hi cerquem amb fruïció els grans que són com naufrags en mig d'aquell oceà de talls de carn.

* * *

6. M'he fixat que la música de l'orgue dels cavallets sembla que et faci pesigolles per tota l'epidermis.

* * *

7. Si es fes un matalàs amb totes les plomes dels animalets que es maten per la Festa, seria tan gran, que tot el poble en pes podria anar a fer-hi migdiada.

* * *

8. L'orgue dels cavallets sembla una orquestra que tingui per director aquell ase menut que volta fins que el xiulet de l'amo li diu prou.

* * *

9. En els balls que es fan per la Festa Major gairebé totes les noies porten vestit de creixent.

* * *

10. Una cosa no sé: si per la Festa Major el sol estrena un mantell daurat i la lluna un vestit de plata.

* * *

11. Després de tres dies de veure ballar sardanes a tothora, si alces els ulls al cel, et sembla que els estels també ho fan, amb la música de la fantàstica tenora que és la xemeneia del gas.

* * *

12. Si per la Festa fes vent, nevaria: seria l'escampadissa de les plomes suaus i acariciadores dels ànecs i oques que han mort entre kuak-kuaks estridents.

* * *

13. Els coloms del tir al blanc no em fan cap llàstima, puixestic segur que no en maten mai cap.

* * *

14. Fet i fet, la Festa Major no és més que cinc diumenges seguits.

* * *

15. Els trets del pim-pam-pum són les notes desafinades de la melodia que fan —en barreja sublim— les sardanes, els esbufecs de l'orgue i les rialles femenines.

* * *

16. Hi ha molta gent que estaria joirosa de poder esirenar, amb el vestit i les sabates, una cara nova.

* * *

17. Sobre la Festa Major, gairebé un hom no pot «radiar» més.

RICARD MESTRES

Gran assortit en
Calçat de temporada
no dubteu un moment,
en Xec Espardenyer
us en servirà d'econòmic i superior.

Castellar, 41

Tribuna Lliure

Arba Redemptora

Un dia es sentí cansat de la solitud del bosc. Fins el cant harmoniós dels rossinyols li semblà monòton. I la quietud plaent que fins després l'havia retingut, se li féu insuportable. Es sentia atret per aquelles llumenetes que en el llunyà de l'horitzó es perdien entre la boira. El desig de veure la ciutat, de contemplar-la de prop, en tot el seu daurat esplendor, el punxava irresistiblement. Estava captiu, com l'alosa que tracta inútilment d'escapar-se de la influència malèfica del mirallet que l'enlluerna.

I un cap-vespre, quan el sol lassat per la llarga jornada, apaga els seus raigs de foc, s'escabullí de la boscuria feréstega que l'havia vist néixer i s'enca-minà, a grans passes, frissant d'impaciència vers la ciutat, la ciutat somniada, la meta esplendorosa de les seves il·lusions.

Camina cap al bosc altra vegada. El cap cot; i la mirada, errant. La ganyota dels seus llavis parla amb eloqüència de la decepció que sofreix.

Ell, que es creia trobar en la ciutat un lloc on tot és plaer i alegria, s'ha convençut de la realitat amarga. Ha comprovat que, entre els homes, no existeixen l'amor i el desinterès que ell s'imaginava. Al contrari, ha vist que entre ells, lluiten com a feres; la intolerància elimina la comprensió; la riquesa, la justícia; els termes mitjos, no hi existeixen; s'oprimeix o s'és oprimat.

Ha contemplat la misèria de la vida social; ha vist mans llargarudes pidolant les engrunes d'un pa que els altres lleuen; ha vist homes que, tenint per tot mèrit l'haver nascut en un llit d'or, viuen una existència de luxúria i de vagància; i ha comprès que els qui tenen damunt d'ells l'estigma denigrant d'ésser desheretats, purguen el pecat immens d'haver nascut en mig del carrer, vegeten en el fang una vida d'angoixa i cautiveri, i paguen, ells precisament, la indiferència sorda d'una societat envilida, que els abandona i els prostitueix, i que és prou cínica per exigir-los més tard, l'exacte compliment d'unes lleis que el proscriuen.

I en el seu cor, prou ample per que la fe no hi càpiga, hi han nascut destells de protesta; en la seva ànima, que sols coneix els sentiments nobles, hi han es-purnejat guspises de rebelia.

Ha pensat en lluitar, i s'ha sentit impotent. I ha fugit, salvant-se del perill imminent de transformar-se en un autò-mata, de convertir-se en una peça insensible d'aquella màquina mòrbida, de tan enganyosa aparença. I ja voldria ésser al

bosc, entre els rossinyols que canten i les beslles, més humanes que els homes que ell ha vist

Camina a grans passes. En el seu cap hi bullen idees extravagants, i els seus dits es crispen sota la influència d'una tensió nerviosa que no minva. Es gira. Per darrera vegada vol mirar la ciutat que abandona, amb prou feines coneguda.

I en contemplar-la, disfraçada amb aquelles llumenetes que li donen una semblança d'alegria, sent a les galtes el carmí de la vergonya, i als ulls, el foc de la indignació.

De sobte, en últim pla del panorama que contempla, veu aparèixer una llum estranya que es difon ràpidament. El seu cap, enterbolit per les imatges que l'han impressionat, no encerta a descobrir la realitat, i fins arriba a creure's que tornen aquells temps en què els déus es mostraven propicis en evidenciar als mortals llur poder omnipotent. Serà allò, realment, un fet sobrenatural? Apareixeran en l'horitzó que contempla les terrífiques figures dels Quatre Genets que ell ha vist de prop? Serà, tal volta, aquell Rabí de Galilea, boig i sublim, qui després de vint segles d'absència torna a la terra per a contemplar l'esterilitat del seu sacrifici heròic i absurd a la vegada?

Res d'això. La claror que s'acosta és l'acabament normal de tantes hores de fosc. Es el nou dia que desperta i que, amb la seva llum, inundarà la ciutat dormida, redimint-la de les tenebres d'una nit tràgica. Es el sol, que, radiant i superb, estén les seves ales d'or per abraçar tots els homes, sense distincions, sense excepcions. Es l'aurora triomfant que despunta, embolcallada entre núvols sagnants.

J. PUIG TOLOSÀ

Cine Modern

Empresa Josep Taché

FESTA MAJOR - Dimecres dia 30

Presentació dels aplaudits

Espectacles Díaz 1934

amb la seva Orquestra

MIXTA-JAZZ

en la qual hi formen part famoses i simpàtiques senyorettes concertistes. És l'espectacle de llum, alegria i cares boniques.

26 ARTISTES

Demaneu programes especials

Conferència del Dr. Pompeu Pascual

El dia 4 del mes actual el Sr. Pompeu Pascual pronuncià a l'estatge de l'Ateneu Cultural la seva anunciada conferència sobre el tema «Demografia, Eugenèsia i Racisme».

Féu la presentació el President de la Societat i les primeres paraules del conferenciant són d'exaltació del seu amor envers la nostra vila de la qual és fill i on va viure alguns anys; i d'encoratjament als socis de l'Ateneu perquè perseverin en el treball de fer-lo ben gran i digne de la població per ell tant estimada.

Fet aquest preàmbul entrà de ple al tema de la conferència explicant què és demografia i amb unes estadístiques projectades per mitjà d'un aparell cinematogràfic pogueren els oients fer-se càrrec del moviment demogràfic a les nostres comarques el qual acusa una marcada tendència a disminuir en naixements i també en defuncions, cas natural aquest darrer si es té en compte que els nou-nats són sempre els que donen un coeficient més alt de mortalitat a la nostra terra.

Remarcà les dades estadístiques d'algunes poblacions gironines per tal d'establir comparació amb les de la nostra vila que dona un coeficient de 17'9 per mil en naixements i 17'2 en defuncions; Palafrugell 16'20 i 16'68 en naixements i 16'01 i 12'02 en mortalitat, Llagostera 18'73, 15'06 i 14'09, 13, Sant Feliu de Guíxols 14'04, 10'4 i 19', 19'07. En canvi Susqueda, poble de muntanya presenta un elevat 36'06, 38'03 per 15'05, 13'04.

Segueix disertant sobre demografia i exposa amb xifres eloqüentíssimes el descens de natalitat a Europa, cosa que preocupa fonamentalment els Estats principalment els subjectes a la trama feixista que veuen en això una propera disminució en els seus rengles militars. Per aquest motiu el Duce organitza teatrals casaments en sèrie i Hitler fa consignar en el pressupost alemany la quantitat de 60 milions de marks amb la qual es fa als nou casats un préstec de 1.000 marks rebaixant-se el deute en una quarta part cada vegada que neix un infant del matrimoni.

L'únic país d'Europa on s'observa un augment de natalitat és a Rússia. Allà els petits passen seguidament en poder de l'Estat que els atén degudament en modèlics establiments on pugen sans i són ben educats, però que deuen patir la diferència que ací observem entre els de l'Hospici i els crescuts en un llar familiar.

Suposà com a factors principals de la minva de natalitat el problema econòmic el de la moral sexual i el feminisme.

Passà a tractar després sobre «Eugenèsia» dient que la finalitat d'aquesta és pujar l'infant en bones condicions de salut, essent regla bona que els esposos no pateixin mals que puguin passar al fill,

per quin motiu està establerta l'esterilització a Nord-amèrica i Anglaterra amb caràcter voluntari essent aquesta obligatòria a Alemanya. Qualificà de brutal aquesta disposició dels hitlerians, ja que sobre l'individu ningú pot tenir-hi aquest dret.

Llegí unes estadístiques per establir paral·lel entre les comarques on es practica l'eugenèsia i digué que mentre a Las Palmas, de cada mil defuncions 461 són d'infants, a la «província» de Girona en moren 116 i a Cassà 90. Una gran diferència presenten Nova Zelanda i Anglaterra amb les xifres de 7 i 13 respectivament.

Finí la conferència amb breus paraules sobre racisme, lamentant no poder ésser més extens degut a l'hora avançada, i encoratjà novament als socis i directiva de l'Ateneu a seguir avant en la bona tasca empresa.

Fou molt aplaudit pel nombrós públic que omplia el local.

Glossa al Maig

A la inoblidable jornada
24 de Maig de 1919

Voldria cantar-te com fan els poetes i fer-te una glossa teixida d'amor matit de guirnaldes, xisclar d'orenetes perles de rosada i dolçor al cor. Mes ai! que la Musa que Apol m'ha donada per fer-te una glossa a tu Maig florit és Musa que porta la lira endolada i tantost m'inspira dolor i neguit. M'apars una tomba de marbre tallada mística bellesa de cèlic Palau. per fora, el sol daura la pedra gebrada i a dins s'hi endevina tenebrosa nau. I així mon cor plora quan fuig l'invernada pensant que s'acosta l'esclat de la flor. i en sentir els xiscles de nova ocellada m'apar que'm dediquen un himne al dolor.

CARME DEU BAGOT

Kursaal Cinema

Dissabte 20 i Diumenge 21

GRANDIOS ACONTEIXEMENT

Dues formidables super-produccions de la famosa marca

«Universal»

El Beso ante el Espejo

per els grans astres Paul Lukas, Nanci Carroll i altres.

Completarà

Dinero maldito

I Noticiari Sonor

El preu del pa

Per a informar els nostres lectors, hem cregut interessant que els que més directament han intervingut en aquesta qüestió local manifestessin la seva opinió. Ens hem entrevistat amb el president del gremi de flequers de la nostra vila Sr. Frederic Caselles, el qual en rebre'ns ha mostrat un gran interès per la nostra enquesta i ens ha dit que creia molt convenient que el poble s'assabentés bé de les causes que han ocasionat petites incidències que tenen —segons ell— menys importància per al públic que la que se li ha donat.

Es molt just —ens ha dit— aquest augment del pa, després de l'augment recent que ha sofert la farina. No crec que hi hagi ningú que cregui que els flequers no són tan dignes com els altres de guanyar-nos la vida.

L'actitud del flequer Sr. Sitges, contra el que molts podrien suposar, jo la trobo justificada, si es té en compte que el gremi que jo presideixo des de fa temps es troba desunit, i més que desunit, en pugna uns membres amb altres, i jo crec que la culpa de tot això la tenen principalment bona part dels flequers més interessats en què s'augmentés el preu del pa.

Fa temps, que els flequers subscriueren un document en presència de l'alcalde, acordant implantar el descans dominiacal i prohibint totalment en aquesta localitat el repartiment de pa a domicili. No obstant els primers infractors d'aquest pacte, han estat els que tenen més interès en què no s'infringeixi aquesta disposició sobre el preu del pa. Per això, l'actitud del flequer Sr. Sitges i la d'altres que

també l'haurien pres si no haguessin vist la irreductible posició en què es col·locà el Sr. Comissari d'Ordre Públic davant d'aquest fet, la trobo justificada si es té en compte que tant d'interès té per nosaltres que s'unifiqui el preu del pa com que s'observi el què quedà acordat en el document esmentat. Les denúncies enviades al Jurat Mixte contra els infractors d'aquell pacte, no han estat ateses.

Tot el que s'ha vingut dient, de si els que volien continuar venent el pa al preu d'abans era per anar contra determinats flequers o d'una entitat, no és certa. Les causes d'aquesta actitud crec que les he exposades ben clarament

El Sr. Josep Sitjas ens ha dit:

Considero injust el que amb mi s'ha fet. Se m'ha privat de vendre el pa a un preu més reduït que el de taxa. No m'han permès de concedir un descompte als meus clients.

Això ho considero injust perquè crec que el que pot privar-se és de vendre a preu superior al màxim taxat. Però en quan al mínim, és absurd, tenint en compte que es permet la venda, en les condicions en què jo ho volia fer, d'articles que també són de primera necessitat. En el ram de comestibles, per exemple, hi ha mil casos de cases que concedeixen al comprador per mitjà de «vales» un descompte, sigui en metàl·lic, sigui en objectes de regal.

A mi, això, no m'ha estat permès. No crec que hi hagi ningú que consideri de justícia que se m'exigís que augmentés, contra el meu desig, el preu del pa.

Feu constar, si us plau, que no formo part de cap federació de flequers, i que per tant, no he trencat cap compromís, negant-me —fins que l'autoritat m'hi

ha obligat— a augmentar el preu del pa.

Finalment hem conversat amb l'Alcalde Sr. Josep Robau, al qual hem preguntat:

—Quina opinió teniu respecte al problema del pa?

—D'això —ens ha contestat— el que podria informar-vos bé seria el ministre d'Agricultura del govern central, que és el que té el fil d'aquestes coses. Jo crec que ni els flequers ni les autoritats de casa nostra tenen cap responsabilitat amb tot aquest enrenou.

—Esteu conforme amb l'actitud adoptada pel Sr. Comissari, pel que fa referència als flequers cassanencs?

—Absolutament. La Junta reguladora del preu del pa és la que marca la norma a seguir, i cal que els seus acords es facin complir, cas contrari, perquè serviria aquest organisme?

—Quina intervenció heu tingut vos amb aquest afer?

—Jo, cap. No he fet altra cosa que trametre ordres rebudes de la superioritat.

Notes Municipals

Sessió del dia 3 Maig

Presideix l'Alcalde Sr. Robau.

Regular animació en escons i tribunes.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

S'aproven a continuació diversos

comptes dels que figuren en l'ordre del dia.

Es llegeix un dictamen de la Comissió de Governació referent als serveis de vigilància. En ell es proposa el següent:

1. Concedir el retir sol licitat al «serenos» Planas i Duch, amb un sou anyal de 1250 ptes.

2. Nomenar a Lluís Barceló, que actualment exerceix el càrrec de «sereno», per a ocupar la plaça de caporal, amb un sou anyal de 1300 ptes.

3. Crear 4 places de «serenos» en lloc de les 3 que hi ha actualment.

4.ª Suprimir les dues places de vigilant i concedir als individus que les ocupen la plaça de «sereno», sense mediar el previ examen.

15.ª Obrir concurs per a cobrir la plaça de «sereno» de nova creació.

Aquest dictamen és aprovat per unanimitat.

Es llegeix una instància de Domènec Rodà demanant permís per a construir un edifici destinat a usos industrials en el lloc conegut per «hort de cà l'Almany».

Passa a la Comissió de Foment perquè aquesta estudiï en quines condicions es té de construir aquest edifici.

El Sr. Alcalde dona compte de què l'ha visitat una comissió de joves per fer-li entrega en nom de «Miss Cassà» de la quantitat de 114'25 ptes. amb destí a la Beneficència Municipal.

El Consistori acorda manifestar el seu agraïment a «Miss Cassà 1934» per aquest donatiu. El Sr. Igualada demana

per parlar per tal de fer saber als seus companys de Consistori la dissolució del Partit Radical Socialista d'aquesta vila i l'ingrés dels seus components a Esquerra Republicana de Catalunya. Manifesta que per tant ell i el Sr. Coll pertanyen actualment a la minoria d'Esquerra Catalana.

I no havent-hi més assumptes a tractar s'aixeca la sessió.

Sessió del dia 8

Presideix l'alcalde Sr. Robau.

S'aproven l'acta anterior, la nota dels jornals de la brigada municipal important 406'50 ptes., un compte de «La Cassanense» per un taxi a Girona i un altre de Joan Anguila per una cadira pel Cementiri. (No ens podem pas queixar d'aquest Ajuntament. Fin i tot pels morts cerca les màximes comoditats).

El Sr. Alcalde dona compte de què el Consistori té d'informar sobre la instància del Sr. Puig Ribas demanant permís per fer una aclarida de suros al «Mas Cassà».

Després d'un breu canvi d'impressions s'acorda enviar al «mas» esmentat una persona experta a fi de què després es pugui informar en un sentit favorable o desfavorablement.

I no havent-hi més assumpte a tractar s'aixeca la sessió.

I els que es creien que es parlaria de l'assumpte del preu del pa es quedaren amb les ganes.

Sessió del dia 15

Presideix l'alcalde Sr. Robau.

Assisteixen tots els consellers excepte el Sr. Cassà.

S'aproven l'acta anterior i la nota dels jornals de la brigada municipal.

S'aproven també diversos comptes molt interessants(?) entre ells un d'Andreu Farrarons que importa 1'75 ptes.

Es llegeix el projecte de Pressupost ordinari pel segon semestre d'enguany, que és pres en consideració pel Consistori.

Seguidament el Sr. Bosch dona compte d'haver-se efectuat algunes vendes de rabasses, i de diversos assumptes referents a les Escoles municipals.

Finalment el Sr. Alcalde diu que és costum de cada any per la Festa Major, que l'Ajuntament llogui una orquestra i pregunta al Consistori si acorda enguany també llogar-ne una.

Així s'acorda i no havent-hi més assumptes a tractar s'aixeca la sessió.

Agraïrem als Srs. subscriptors forans que abonin amb regularitat l'import de llurs subscripcions, per tal d'evitar-nos aglomeracions de crèdits que entorpeixen l'administració d'aquest periòdic.

Polítiques

El Cens d'Acció Catalana celebrà una reunió el dimecres dia 16 d'aquest mes.

El diumenge, dia 13, es celebrà una reunió general extraordinària del cens d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Hi assistiren els nous socis, que formaven el cens R. Radical Socialista.

Aquesta reunió tingué lloc en el saló d'espectacles del Centre d'Unió Republicana.

També el dimarts passat, en el mateix local es reunia el cens Republicà Radical d'aquesta vila.

— Amb motiu de la constitució oficial en aquesta localitat del Cens de Lliga Catalana el dissabte vinent dia 19, es celebrarà en el Cinema Catalunya un míting en el qual hi prendran part els següents oradors: Narcís de Carreras, Paulina Pi de la Serra, Joan Vallés i Pujals, Joan Estelrich i Pere Rahola Molines.

Hom diu que...

...pels cosidors es treballa a tot gas puix que es veu que totes les noies volen fer-se la competència en qüestió de vestits.

... aquest mes hi ha una mà de casaments, que sembla que hom es casi en sèrie. I parlant de casaments en sèrie remarquem que el 14 del corrent es féu un casament doble amb un bé de Déu de convidats que la fonda en va dir molt de bé.

... ara que s'acosta l'estiu, seria bo que el nostre amic J. B. tornés a parlar

del seu sucós projecte de piscina.

... per la Festa Major els joves se les prometen molt felices ja que les noies —com si ho fessin a dretes— cada dia estan més bé. (Informació d'un jove).

... alguns veïns del carrer Prat de la Riba, ens pregunten que manifestem que l'escombriaire no passa pas tant sovint com caldria per aquell carrer a recollir les escombraries, i que preguem a l'Ajuntament que si aquest servei no pot fer-se degudament amb una sola persona que n'hi posin més.

... ara que entrem a l'estiu seria hora de reformar el carro de les escombraries.

... a les Centrals elèctriques de la nostra vila no hi ha telèfon, i que quan hi ha alguna averia, els interessats han d'anar a la Central. Com que la Central de l'Energia es troba força allunyada del centre de la població, això té molts inconvenients, i seria molt necessari que aquesta empresa hi instal·lés un aparell telefònic.

... l'exposició de pintures de l'Ateneu Cultural, serà enguany molt més concorreguda encara, que en anys anteriors.

... el grup excursionista de l'Ateneu durant aquesta quinzena no ha fet cap sortida.

... enguany la nostra Festa Major, si fa bon temps, serà molt llúida, i es tocaran sardanes, concerts i balls per variar.

... encara no s'ha constituït definitivament un veritable club escaquista a la nostra vila. Fan falta bons organitzadors.

... els diversos sectors polítics d'aquesta localitat estan desenrotllant una activitat extraordinària.

Noticiari

— Felicitem el nostre bon amic i estimat col·laborador Modest Sabaté, per l'obtenció merescudíssima del premi únic del Primer Concurs de Reportatges «Catalunya Radio» sobre la festa del Llibre que es celebrà a Barcelona el dia 23 d'Abril.

En aquest concurs hi participaren trenta-cinc aspirants al Premi.

El reportatge «Una generosa Mitja Diada del Llibre» va ésser llegit, davant el micròfon, pel seu autor, i retransmés en emissió especial als catalans d'Amèrica.

— La casa Reliable Cork Co. S. A. ha tornat a emprendre el treball a la seva fàbrica, —la suspensió del qual havíem anunciat dies enrera—, reingressant a la casa tots els obrers acomiadats.

— El dijous passat en el cinema Kursaal es projectà la pel·lícula «Desnudismo».

Els que hi anaren atrets per l'anunci de «no es permet l'entrada als menors de 17 anys» quedaren defraudats.

— En el tauler d'anuncis del Centre Republicà Federal, la Junta hi ha exposat una nota posant en coneixement dels socis als quals pugui interessar la venda dels taps que aquella societat haurà d'adquirir en compliment de la nova llei de intensificació del consum interior del surro, que poden presentar la corresponent oferta.

— Com cada any, amb motiu de la festa major, la companyia d'autòmnibus La Cassanense, i la companyia del ferrocarril de Sant Feliu han organitzat serveis extraordinaris per a facilitar la vinguda dels forasters, durant tots els dies de la festa.

— El dijous de la setmana passada, a conseqüència d'una discussió política, dos senyors van barallar-se. Es van fer algunes "carficies". Hi hagué vessament de sang. Per fortuna, els contendents pararen la lluita molt poc després d'haver-la començada i els desperfectes no foren de consideració.

Qui tenia raó? L'autor d'aquesta informació considera que quan dos individus arriben a les mans, ni l'un ni l'altre té tota la raó.

— Havem rebut l'extraordinari que ha publicat «Orientació» portantveu del sindicat de cambrers, cuiners i similars de Lleida.

— Aquest any per primera vegada els routiers de la popular «Volta a Catalunya» passaran per la nostra vila, que figura en el trajecte de l'etapa La Bisbal - Girona, que tindrà la particularitat d'ésser correguda contra rellotge. Els aficionats al ciclisme tindran una bona ocasió de presenciar els nostres asos en les pronunciades pendent de les Gavarres, lloc adient per una bella lluita.

JOSEP MATAS

(Successor de Vidua Espina)

Constructor de
CARROCERIES
CARROS I
CARRETES

GRANOLLERS

Fábrica de **DOMINGO**

Tapones,

Discos y

Especialidades

Fabricantes:-

Dispongo de maquinaria moderna para esmerilar y ensamblar toda clase de productos derivados del corcho.

Cobla - Orquestra
Orquestrina

La Selvatana

Cassà de la Selva (Girona) Telèfon: 22

Per a contractes: Pere Arpa

Farmàcia

J. BOTET

CASSÀ DE LA SELVA

Despatx acurat de receptes.

Fàbrica de gasoses i sifons - Zeppelin - Aigua picant

JOSEP CLARA

Exenedor de la cervesa Damm i representant del lleixiu Berenguer.

Pau, 45

Cassà de la Selva

Farmàcia i
Laboratori de

Joan Gener Roca

Cassà de la Selva

Jaramago Valadia

EL MILLOR PAPER DE FUMAR

ESTOIG ENGOMAT
10 Cts.

JARAMAGO "ORO"
20 Cts.

Demaneu-lo a tots els estancs

DIPOSIT DE VENDA: Sant Pau, 22 - BARCELONA

PIPES, BOQUILLES, PETAQUES, MONEDERS
JOC DE CARTES, DOMINÓS, ESCACS,
PARCHEESSIS, etc etc,

Venda a l'engròs i a la menuda

Cobla - Orquestra
Orquestrina

La Principal

Per a contractes:

Francesc Gruart Telèfon 19

MANUEL BECERRA
Sastre

Cassà de la Selva

Subscriuiu-vos a "Horitzó"

Agència d'Autòmibus i Transports

La Cassanense

Administració: Castelar 61.

Garatges: Progrés, 3 i 31

CASSÀ DE LA SELVA
(Girona)

Pere Cufí

Fàbrica de Gasoses i Sifons - «Fruxampany»
«Representant de la cervesa Damm»

Cassà de la Selva

Pere Mercader

CAPELLERIA - GORRISTERIA
Camises-Corbates-Cinturons-Sempreles darreres Novetats!
Plaça Mn. Cinto Verdaguer, 5 Cassà

Fonda "El Comerç"

Antiga casa Barretina VDA. JOAN ABELLI
Plaça Anselm Clavé, 30 - Garcia Hernández, 10 - Cassà de la Selva
Preus reduïts - Servei acuradíssim - Garatge

Narcís Martí

Tocineria - Comestibles
Cassà de la Selva

Reparació d'automòbils - Venda i reparació de bateries
Cotxes a pupilatge - Lubrificants, olis, grasses, etc. etc.

Cotxes de lloguer

Garatge Modern

ENRIC GRUART

Joaquim Costa, 37 i Concepció Arenal, 5
Telèfon 32 R

Feu-vos SOCI de

l'Ateneu Cultural

FONDA "EL REGREO" 99

Plaça J. Anselm Clavé - Telèfon 15
Garatge Bany
Cassà de la Selva

Narcís Duran

Aiguardents i Licors - Elaboració acuradíssima
Pont 7 i 9 - Cassà de la Selva
Servei amb camions propis per tota la província.

CAMISES, CAPELLS, CORBATES, GORRES, etc. etc.
Darreres novetats.

Miquel Solà

Estanc. Dr. Zamenhof, 6

Articles de Ferrreteria - Armeria i efectes de caça

URALITA

Agència oficial: J. BERDALET
Cassà de la Selva

Menjars i dispeses econòmiques

Casa Pica

Carrer Salmeron, 39 Cassà de la Selva

Servei amb camió de Cassà a Bar-
celona, amb parades a Caldes de
Malavella i a tots els pobles del litoral

Emili Cabarrocas

Preus econòmics - Servei ràpid

Carrer Mesures Cassà de la Selva

Assegurances contra

INCENDIS

Companyia

LA PROVIDENCE

Agent principal per aquesta comarca

F. PLA COSTEIS

Cassà de la Selva